

Zeszyty Naukowe Wydziału Ekonomii i Finansów
Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego
im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu
Studia Ekonomiczne, Prawne i Administracyjne
Zeszyt 1 (2023)
DOI <https://doi.org/10.24136/sepia.2023.009>

Szymon Gola¹

ABUZYWNOŚĆ NA PRZYKŁADZIE POSTANOWIEŃ KREDYTÓW INDEKSOWANYCH I DENOMINOWANYCH

Streszczenie

W artykule omówiono przykłady abuzywnych postanowień kredytów indeksowanych i denominowanych do CHF. W ostatnich latach można było zaobserwować trudności ze spłatą tzw. kredytów frankowych. Kryzys ten spowodował również wzmocnienie najsilniejszych walut światowych, w tym franka szwajcarskiego. W konsekwencji w znaczny sposób wzrosła wysokość miesięcznych rat kredytów w tej walucie. Dla osób, które były obciążone zobowiązaniem kredytowym, stanowiło to konieczność spłaty kredytu o wartości dwu lub trzykrotnie większej, aniżeli pierwotnie zakładali. Celem niniejszej pracy jest przedstawienie charakteru umów kredytowych zawieranych przez banki, a także postanowień zawieranych w tych umowach, gdyż obecnie przed sądami powszechnymi toczy się szereg spraw, w których kredytobiorcy zarzucają, że banki w umowach zawierały tzw. klauzule abuzywne. W niniejszym opracowaniu zostaną omówione orzeczenia sądowe, których przedmiotem była kwestia abuzywności, co pozwoli zdefiniować pojęcie kredytu indeksowanego oraz denominowanego. Opracowanie wsparte jest o wyniki ankiety przeprowadzonej na grupie 100 osób poświęconej praktyce orzeczniczej w zakresie umów kredytów indeksowanych i denominowanych do CHF. Jej celem było uzyskanie informacji o konsekwencjach zawarcia umów kredytów indeksowanych i denominowanych do Franka Szwajcarskiego.

Słowa kluczowe: abuzywność, kredyty frankowe, kredyty, finanse.

---

¹ Student kierunku Prawo – studia jednolite magisterskie, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu.

WSTĘP

Kredyty frankowe nieustannie są jednym z ważniejszych tematów ostatnich debat, artykułów naukowych, licznych monografii a nawet obszerniejszych publikacji naukowych (Szymański, 2020, s. 764; Czech, 2017, s. 35; Wierzbowski, 2019, s. 1234; Wilk, 2020, Legalis). Fakt, że kwestia abuzywności w ujęciu tzw. kredytu frankowego nadal nie doczekała się wyczerpującego rozważenia w literaturze przedmiotu, spowodował potrzebę podjęcia ją jako przedmiot niniejszego opracowania. Wybór przedmiotu analizy podyktowany został zatem luką w literaturze prawa. Niewątpliwie zagadnienie kredytów indeksowanych oraz denominowanych do CHF determinuje skala ich popularności. Umowy odwołujące się do franka szwajcarskiego pojawiły się na rynku sektora bankowego *de facto* w 2005 r. O skali problemu świadczą statystyki udzielanych kredytów, które w treści umów odwoływały się do waluty obcej – głównie franka szwajcarskiego. Na wstępie przybliżona zostanie sytuacja z 2005 r. Otóż, to wtedy wzrósł diametralnie poziom udzielanych kredytów. Niskie oprocentowanie franka szwajcarskiego (CHF), przy relatywnie niskich ratach, w stosunku do kredytów złotych, spowodowało, iż kredytobiorcy chętnie zaciągali kredyty w wysokiej kwocie. Problem „kredytów frankowych” został dostrzeżony w drugiej połowie 2008 r., kiedy rozpoczął się systematyczny wzrost kursu CHF/PLN. Efektem zmian był wzrost zarówno rat, jak i salda zadłużenia wyrażonego w złotych (Barembuch, 2016, s. 805).

Celem niniejszego opracowania jest omówienie wpływu obowiązujących przepisów na skalę abuzywności na rynku sektora bankowego.

1. KREDYT INDEKSOWANY I DENOMINOWANY

Mając na uwadze wstęp niniejszego artykułu, bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Do postanowień należą również umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż polska, konkretne reguły określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego wyliczana jest kwota kredytu, jego transza oraz raty kapitałowo-odsetkowe. Katalog obowiązkowych postanowień zamyka wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany. Art. 69 § 3 Prawa bankowego² pozwala kredytobiorcy na spłatę zobowiązania kredytowego wprost w walucie kredytu. Banki, „wskazując w treści umów, że oprocentowanie będzie ustalane według formuły LIBOR CHF + marża, nie zastrzegły, że umowy w tym zakresie wykonywane będą przy uwzględnieniu innych czynników (tj. tych, które zdaniem banków wynikają z treści przepisów prawa), a miały obowiązek zapewnienia konsumentom jasnej i rzetelnej informacji (Kobylski, 2019, s. 52). Sporna w tym wymiarze pozostaje

² Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. – *Prawo bankowe* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2324 ze zm.).

abuzywność postanowień kredytów indeksowanych i denominowanych do CHF, co w niniejszym artykule warto przybliżyć. Na samym początku należy jednak odnieść się do pojęcia abuzywności oraz kredytu indeksowanego i denominowanego.

Najprościej rzecz ujmując w kredycie denominowanym waluta kredytu określana jest w walucie obcej (CHF), natomiast kwota kredytu wyrażona w CHF jest znana z góry w momencie zawarcia umowy. Kredyt indeksowany zaś charakteryzuje się tym, że waluta kredytu jest wyrażona w PLN, a kwota kredytu określona w walucie krajowej (PLN) jest znana z góry w momencie zawarcia umowy, a następnie indeksowana kursem waluty obcej w dniu wypłaty kredytu. Istnieją różne rodzaje kredytów powiązanych z walutą obcą. Pierwszym z nich jest umowa kredytu denominowanego, w której kredyt był udzielany w walucie obcej, zaś ostateczna wysokość kwoty należnej do spłaty zależy od kursu kupna waluty zagranicznej w dniu zawarcia umowy kredytowej. Umowa opiewa bowiem na konkretną ilość pieniędzy w walucie obcej i jest przeliczana na walutę krajową dopiero w momencie wypłaty. Wysokość rat jest wyrażana w walucie obcej, ale kredytobiorca jest zobowiązany do spłaty w polskich złotych po przeliczeniu według kursu sprzedaży stosowanego przez bank w dniu spłaty. Innym rodzajem jest umowa o kredyt walutowy indeksowany, w której kredytodawca zobowiązuje się do wypłaty kredytobiorcy konkretnej sumy w jego walucie krajowej, która to suma w momencie wypłaty przeliczana jest na walutę obcą. Następnie ta kwota jest podstawą do obliczenia wysokości raty w walucie obcej, która to rata jest przeliczana na polskie złote według kursu sprzedaży stosowanego przez bank w dniu spłaty. Taki kredyt jest więc rozliczany w walucie obcej, w tej walucie umowa kredytowa określa wysokość kredytu, w niej są wyrażane wysokości rat, według jej stóp procentowych ustalane jest oprocentowanie i w niej prowadzone są wszelkie obliczenia związane z kredytem. Nie oznacza to jednak, że rozliczenia między bankiem a kredytobiorcą prowadzone są w walucie obcej. Bank bowiem wypłaca transze kredytu w złotychkach, w złotychkach także klient spłaca kredyt (Matusiak-Frączak Magdalena 2018, s. 39-41). Zgodnie z treścią art. 69 ust. 2 pkt 2 prawo bankowe, umowa kredytu powinna określać w szczególności kwotę oraz walutę kredytu. Ten element konstrukcyjny umowy kredytu oznacza w praktyce, że kredyt może zostać udzielony zarówno w walucie polskiej, jak i w innej walucie. Kredyty indeksowane oraz denominowane, o których stanowi ust. 3 cytowanego wyżej artykułu, są zatem w rzeczywistości umowami kredytowymi zawierającymi klauzulę waloryzacyjną, stanowiącą zastrzeżenie umowne umożliwiające ustalenie rozmiaru spełnianego świadczenia w oparciu o określony miernik (w niniejszym przypadku w oparciu o kurs franka szwajcarskiego) (Chybiński, 2021, s. 152). Pojęcie abuzywności ma wiele znaczeń. W języku prawniczym to nic innego jak naruszanie zasad współzycia społecznego, stanowiący nadużycie, zawierający zakazane przepisy. Tym samym możemy przejść do pojęcia klauzul abuzywnych. Klauzule abuzywne to regulowane przepisami Kodeksu cywilnego (art. 385¹-385³) niedozwolone postanowienia umowne, zdefiniowane jako postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie i nie wiążące go w sytuacji, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób

sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (https://samorząd.infor.pl/sektor/zadania/zarządzanie_nieruchomosciami/764805,Klauzule-abuzywne-na-czym-polegaja-i-dlaczego-sa-zabronione.html [dostęp 22.05.2023 r.]. Zajął się tym również Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE). Zalecił, ażeby w przypadku uznania przez sąd krajowy niektórych postanowień za klauzule abuzywne unieważniał on takie umowy kredytowe, ponieważ nie można tych postanowień zastępować poprzez wykorzystanie treści zasady słuszności bądź ustalonych zwyczajów. TSUE dopuszcza wówczas jedynie stosowanie przepisów o charakterze dyspozytywnym lub przepisów mających zastosowanie w przypadku, gdy strony wyrażą na to zgodę. Ponadto TSUE, w wyniku dokonania interpretacji art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13³, stwierdził, że sąd krajowy nie może, niejako wbrew woli konsumenta, utrzymywać w mocy postanowień umownych uznanych przez za nieuczciwe nawet w sytuacji, kiedy stwierdzi, że takie unieważnienie umowy kredytu będzie dla konsumenta zdecydowanie niekorzystne. Wielokrotnie abuzywność jest przedmiotem rozważań przez Sąd Najwyższy. W wyroku SN z 4.04.2019 r. (III CSK 159/17) słusznie dopatrywał się niedozwolonego postanowienia umownego. Nie powinien budzić większych kontrowersji abuzywny charakter mechanizmu spłaty zobowiązania przez kredytobiorcę. Ten wszakże opierał się na tabeli kursów walut dowolnie ustalonej przez bank. Nie tylko nie istniały obiektywne kryteria wyznaczania kursu franka szwajcarskiego, z którymi konsument mógł się zapoznać przy podjęciu decyzji o związaniu się umową. Co więcej, instytucja bankowa posiadała uprawnienie do arbitralnego ustalania wysokości zobowiązania powodów. Nie odgrywa tutaj większego znaczenia okoliczność, że bankowy tytuł egzekucyjny dotyczył okresu, w którym powodowie mieli możliwość spełnienia świadczenia bezpośrednio we frankach. Zastrzeżenie niedozwolonego postanowienia umownego wpływało bowiem ostatecznie na łączną wysokość zadłużenia kredytobiorcy (Nowakowski, 2019, s. 42-43). Wiele przypadków budzi wątpliwości w przedmiocie zmiany stopy oprocentowania. Jak wskazano w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2011 r., sposób określenia przez bank warunków zmiany stopy procentowej kredytu podlega ocenie z punktu widzenia naruszenia interesów konsumenta i w tym zakresie banki powinny zachować szczególną staranność, w szczególności co do precyzyjnego, jednoznacznego i zrozumiałego dla konsumenta określenia tych warunków⁴. Możliwość przyjęcia abuzywności części klauzuli wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 14.05.2015 r., II CSK 768/1412: „W ocenie Sądu Najwyższego, można dostrzec dwa zasadnicze elementy treści kwestionowanej klauzuli dotyczącej zmiany stopy procentowej. Po pierwsze, należy wyróżnić jej część odsyłającą do kryteriów ustalania (weryfikowania) stopy procentowej w czasie trwania stosunku kredytowego (element parametryczny

³ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z 5.04.1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE L 95, s. 29 ze zm.)

⁴ Uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2011 r., sygn. akt I CSK 46/11, LEX nr 1102253.

lub ekonomiczny). Po drugie, w treści klauzuli znalazło się stwierdzenie, że zmiana wysokości oprocentowania kredytu może nastąpić „przy pojawieniu się zmian” wspomnianych parametrów (element decyzyjny, kompetencyjny). Uznanie za abuzywną tylko części kwestionowanej klauzuli umownej pozwala na pozostawienie jako wiążącej strony pozostałej części klauzuli, tj. jej elementu parametrycznego” (Spyra, 2020, s. 42).

Umowy kredytu indeksowanego do kursu franka szwajcarskiego budzą najwięcej kontrowersji w judykaturze. Obecnie w orzecznictwie dominuje bowiem stanowisko, że umowy kredytu indeksowanego, pomimo wadliwego postanowienia, są w pełni skuteczne. Przyjmuje się, że w razie abuzywności klauzuli walutowej sąd może uzupełnić braki w umowie na podstawie zwyczaju bądź za pomocą normy dyspozytywnej. W swym rozstrzygnięciu Sąd Apelacyjny w Warszawie podążył jednak w odmiennym kierunku aniżeli dotychczas judykatura. Skład orzekający, choć nie wprost, przyjął bowiem, że w wyniku stosowania niedozwolonej klauzuli walutowej kredyt indeksowany ulega konwersji do kredytu złotowego. Jakkolwiek rozstrzygnięcie należy uznać za interesujące, to jednak lektura uzasadnienia nasuwa bardzo poważne wątpliwości (Nowakowski, 2020, s. 97-98).

2. KONSEKWENCJE ABUZYWNOŚCI POSTANOWIEŃ UMOWNYCH

Należy wyróżniać trzy stanowiska, które dotyczą sankcji niedozwolonego stosowania postanowień umownych. Pierwszy pogląd mówi, iż klauzule abuzywne są dotknięte nieważnością. Z kolei w świetle drugiego stanowiska zastrzeżenie wadliwych postanowień umownych prowadzi do powstania sankcji bezskuteczności zawieszanej. Za stosowaniem konstrukcji *negotium claudicans* przemawiają zwłaszcza argumenty takie jak związanie oświadczeniem woli jednej ze stron (przedsiębiorcy) oraz przyznanie drugiemu kontrahentowi (konsumentowi) swobody podjęcia decyzji co do potwierdzenia związania niedozwolonym postanowieniem umownym. Niemniej dominujący nurt naukowy konsekwentnie przyjmuje, że niedozwolone postanowienia umowne są objęte sankcją bezskuteczności *ex lege* (Nowakowski, 2021, s. 44-46).

3. ZAKRES ABUZYWNOŚCI

Dość popularna stała się praktyka⁵, że już w pierwszym paragrafie umowy, kredyt jest indeksowany do waluty obcej, zaś kwestie dotyczące sposobu wypłaty i spłaty kredytu w oparciu o kurs z tabeli banku regulowane są w dalszych postanowieniach. Postanowienia te są odrębne również w swojej funkcji. Pierwsze z nich wiąże saldo kredytu z walutą obcą (ma więc konstytutywny charakter dla indeksowanego charakteru kredytu), drugie zaś wskazuje jedynie kurs, po którym przeliczenia walutowe mają być dokonywane (ma zatem znaczenie czysto techniczne). Oczywiście konsekwencje kwestionowania obydwu tych elementów są zasadniczo różne. Zakwestionowanie pierwszego z nich powoduje, że umowa

⁵ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19.10.2018 r., IV CSK 200/18, LEX nr 2565842.

traci charakter umowy kredytu indeksowanego (walutowego), drugiego zaś oznacza jedynie, że brak jest określonego kursu, po którym należałoby wykonywać umowę kredytu indeksowanego (walutowego). Z orzecznictwa sądów polskich i Trybunału Sprawiedliwości wynika, że klauzule umowne podlegają wyeliminowaniu z umowy tylko w takim zakresie, w jakim są abuzywne, o ile wyeliminowanie części klauzuli nie prowadzi do niedopuszczalnej zmiany sensu całości. Możliwość przyjęcia abuzywności części klauzuli wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 14.05.2015 r., II CSK 768/1412 (<http://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/orzeczenia3/ii%20csk%20768-14-1.pdf>) [dostęp: 24.05.2023 r.]: „W ocenie Sądu Najwyższego, można dostrzec dwa zasadnicze elementy treści kwestionowanej klauzuli dotyczącej zmiany stopy procentowej. Po pierwsze, należy wyróżnić jej część odsyłającą do kryteriów ustalania (weryfikowania) stopy procentowej w czasie trwania stosunku kredytowego (element parametryczny lub ekonomiczny). Po drugie, w treści klauzuli znalazło się stwierdzenie, że zmiana wysokości oprocentowania kredytu może nastąpić „przy pojawieniu się zmian” wspomnianych parametrów (element decyzyjny, kompetencyjny). Uznanie za abuzywną tylko części kwestionowanej klauzuli umownej pozwala na pozostawienie jako wiążącej strony pozostałej części klauzuli, tj. jej elementu parametrycznego”. Zatem prawidłowe rozumienie zakresu abuzywności prowadzi do wniosku, że nawet zakwestionowanie jednej z norm – klauzuli odsyłającej do tabeli kursowej banku (czyli drugiego elementu rozważanej klauzuli) nie prowadzi do wyeliminowania indeksowanego (walutowego) charakteru kredytu (czyli pierwszej z norm). Nawet po wyeliminowaniu wszystkich elementów abuzywnych kredyt zachowuje zatem walutowy charakter (Spyra, 2020, s. 45-47).

4. STANOWISKO RZECZNIKA FINANSOWEGO W ZAISTNIAŁYM SPORZE

W ostatnim czasie w sprawę znacząco zaangażował się także Rzecznik Finansowy. Swoje uwagi Rzecznik przedstawił w „Analizie prawnej wybranych postanowień umownych stosowanych przez banki w umowach kredytów indeksowanych do waluty obcej lub denominowanych w walucie obcej zawieranych z konsumentami” (https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Raport_RF_Kredyty_walutowe.pdf) [dostęp: 08.06.2023 r.]. Rzecznik Finansowy uważa waloryzowanie kredytu kursem walut za niezgodne z przepisami Prawa bankowego i Kodeksu cywilnego. W raporcie Rzecznik podnosi, że wiele umów kredytowych zawierało zapisy, które można uznać za abuzywne. To oznacza, że nie wiążą kredytobiorców z mocy prawa. Dlatego banki powinny zwracać klientom część rat, które ci wpłacali na podstawie zapisów niezgodnych z prawem. Rzecznik Finansowy widzi szansę na zakwestionowanie nawet fundamentalnego dla części kredytów walutowych (tzw. kredytów waloryzowanych/indeksowanych do walut obcych) zapisu o waloryzacji kwoty kredytu do waluty obcej. Analizując raport Rzecznika, można dojść do konkluzji, że zdaniem Rzecznika swoboda umów określona w Kodeksie cywilnym jest ograniczona zapisami Prawa bankowego. Rzecznik

w swoim raporcie nie bierze również pod uwagę długoterminowego charakteru kredytów mieszkaniowych. W długim okresie rośnie ryzyko zmiany siły nabywczej pieniądza. Zawierając umowę kredytu na 35 lat, nie da się przewidzieć zmian gospodarczych, społecznych i politycznych w tak długim okresie. W podsumowaniu raportu Rzecznik dochodzi do wniosku, że „praktyki banków związane z oferowaniem konsumentom umów kredytów walutowych były nakierowane w znacznej mierze na maksymalizację wyniku sprzedażowego”. Niewątpliwie jest to zarzut *ad absurdum*, gdyż banki nie są instytucjami charytatywnymi, ich celem jest osiągnięcie zysku poprzez maksymalizację wyniku sprzedażowego (<https://palestra.pl/pl/czasopismo/wydanie/6-2018/artykul/kredyty-frankowe-a-abuzywne-klauzule-waloryzacyjne> [dostęp: 24.05.2023 r.]⁶.

Początkowo, gdy wartość franka szwajcarskiego nie była znaczna, nikt nie zarzucał bankom abuzywności stosownych klauzul. Dopiero zmiany na rynkach spowodowały falę krytyki. W tym miejscu należy się zastanowić, co wydarzy się za kilkanaście lat, gdy na przykład wartość franka szwajcarskiego ponownie osiągnie poziom poniżej trzech złotych za jednego franka. Czy wtedy kredytobiorcy będą występować z roszczeniami przeciwko Skarbowi Państwa i jego instytucjom za to, że te namawiały do składania pozwów o unieważnienie klauzul waloryzacyjnych? Należy stwierdzić, że orzecznictwo sądów spełnia istotną rolę dla sektora bankowego, jednak nie jest to nawet próba wyeliminowania systemowej abuzywności. Niewątpliwie brakuje w tym aspekcie wiodącej roli ustawodawcy, który powinien *de lege ferenda* dokonać istotnych zmian. Jeśli mowa o wpływie abuzywności na rynek sektora finansowego, to jest to istotne zagrożenie. Należy dokonać istotnych przemian w polskim prawie finansowym, które jasno i klarownie będą definiowały wszystkie najważniejsze aspekty kredytów frankowych.

Na okoliczność niniejszego artykułu przeprowadzono ankietę. Badania zostały przeprowadzone w grupie 100 osób z różnych kręgów zawodowych i kulturowych. Badania mają charakter anonimowy. Kwestionariusz składał się z 16 pytań jednokrotnego wyboru, w tym z 6 pytań opisujących wiek, płeć, miejsce zamieszkania, wykształcenie i stan cywilny ankietowanych i 10 pytań dotyczących tematyki kredytów walutowych. W pracy zostaną przytoczone tylko te wyniki, które określają problematykę abuzywności na przykładzie postanowień kredytów indeksowanych i denominowanych do CHF.

---

⁶ <https://palestra.pl/pl/czasopismo/wydanie/6-2018/artykul/kredyty-frankowe-a-abuzywne-klauzule-waloryzacyjne> [dostęp: 24.05.2023]

Tabela 1. Jeżeli umowa kredytu indeksowanego do waluty obcej lub denominowanego była obciążona klauzulami abuzywnymi, czy konsumentowi przysługuje prawo do złożenia roszczenia względem banku?

Jeżeli umowa kredytu indeksowanego do waluty obcej lub denominowanego była obciążona klauzulami abuzywnymi, czy konsumentowi przysługuje prawo do złożenia roszczenia względem banku?	Liczba osób odpowiadających
Tak	67
Nie	32

Źródło: Opracowanie własne w ramach Grupy Badawczej Studenckiego Koła Naukowego Prawa Finansowego i Podatkowego "Finansiści" działającej przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu poświęconej praktyce orzeczniczej w zakresie umów kredytów indeksowanych i denominowanych do CHF.

Tabela 2. Czy banki powinny mieć obowiązek proponowania ugód i w ramach przewalutowania kredytów na złote w taki sposób, jakby umowa kredytu w CHF od początku była zaciągnięta w krajowej walucie?

Czy banki powinny mieć obowiązek proponowania ugód i w ramach przewalutowania kredytów na złote w taki sposób, jakby umowa kredytu w CHF od początku była zaciągnięta w krajowej walucie?	Liczba osób odpowiadających
Tak	80
Nie	19

Źródło: Opracowanie własne w ramach Grupy Badawczej Studenckiego Koła Naukowego Prawa Finansowego i Podatkowego "Finansiści" działającej przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu poświęconej praktyce orzeczniczej w zakresie umów kredytów indeksowanych i denominowanych do CHF.

Z ankiety wynika jednoznacznie, iż roszczenia kredytobiorców względem kredytodawców bazują w ujęciu konsumentów na przekroczeniu przez banki zasady swobody umów. W związku z tym, nie powinien dziwić wniosek, że większość konsumentów wybrałoby ugodę z bankiem, niż pozew do sądu. Kredytobiorcy nie zdecydują się na drogę prawną z uwagi na ryzyko poniesienia znacznych kosztów postępowania sądowego. Na zakończenie warto dodać, że dość interesujące jest stanowisko ponad połowy ankietowanych, iż banki powinny mieć obowiązek proponowania ugód i w ich ramach przewalutowania kredytów na złote w taki sposób, jakby umowa kredytu w CHF od początku była zaciągnięta w krajowej walucie.

BIBLIOGRAFIA

1. Barembuch A. (2016), *Kredyt frankowy a kredyt złotowy – perspektywa zmian clash-flow*. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia* (82, nr 4, cz. 2).
2. Chybiński R. (2021), *Kredyty frankowe – Dura lex, sed lex? Prawo Działalności gospodarczej*, *Przegląd Prawa Publicznego*, (7-8).
3. Czech T. (2017), *Abuzywność klauzuli umowy kredytowej dotyczącej przeliczenia walutowego. Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r. (I CSK 1049/14)*. *Monitor Prawa Bankowego* (2).

4. Dyrektywa Rady 93/13/EWG z 5.04.1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE L 95, s. 29 ze zm.).
5. Kobylski, P. (2019), *Postanowienia umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej lub denominowanego w walucie obcej – studium problemu*, Roczniki Nauk Prawnych Tom XXIX (nr 1).
6. https://samorząd.infor.pl/sektor/zadania/zarządzanie_nieruchomosciami/764805,Klauzule-abuzywne-na-czym-polegaja-i-dlaczego-sa-zabronione.html [dostęp 22.05.2023 r.].
7. <http://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/orzeczenia3/ii%20csk%20768-14-1.pdf> [dostęp: 24.05.2023].
8. <https://palestra.pl/pl/czasopismo/wydanie/6-2018/arttykul/kredyty-frankowe-a-abuzywne-klauzule-waloryzacyjne> [dostęp: 24.05.2023].
9. https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Raport_RF_Kredyty_walutowe.pdf [dostęp: 24.05.2023 r.].
10. Matusiak-Frączczak M. (2018), *Polska praktyka orzecznicza w sprawie kredytów powiązanych z walutą obcą a wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 20.09.2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciu i inni przeciwko Banca Românească SA*. EPS, (nr 4).
11. Nowakowski T. (2019), *Abuzywność klauzuli indeksacyjnej i jej wpływ na skuteczność bankowego tytułu egzekucyjnego. Glosa do wyroku Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z 4 dnia kwietnia 2019 r., III CSK 159/17*.
12. Nowakowski T. (2020), *Konwersja umowy frankowego kredytu indeksowanego – glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 13.11.2018 r., VI ACa 694/18, Glosa (1)*.
13. Nowakowski T. (2022), *Skutki abuzywności klauzul umownych kształtujących istotne postanowienia stosunku prawnego – glosa do uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 7.05.2021 r., III CZP 6/21, Glosa (1)*.
14. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19.10.2018 r., IV CSK 200/18, LEX nr 2565842.
15. Spyra T. (2020), *Zakres i skutki abuzywności klauzul przeliczeniowych – glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 4.04.2019 r., III CSK 159/17, Glosa, (3)*.
16. Szymański M. (2020), *Ocena w świetle art. 3851 KC walutowej klauzuli indeksacyjnej zamieszczonej w umowie kredytu oraz skutki uznania jej za niedozwolone postanowienie umowne*, Monitor Prawniczy, (14).
17. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. – *Prawo bankowe* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2324 ze zm.).
18. Uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2011 r., sygn. akt I CSK 46/11.
19. Wierzbowski M. (2019), *Niedozwolony mechanizm ustalania przez bank kursu waluty*. Monitor Prawniczy (22).

20. Wilk A. (2020), *Dochodzenie roszczeń przez konsumentów posiadających tzw. kredyty walutowe – analiza skuteczności* [w:] M. Jagielska, K. Podgórski, E. Sługocka-Krupa (red.), *Dochodzenie roszczeń konsumenckich. Nowy ład dla konsumentów*, Legalis.

ABUSIVENESS ON THE EXAMPLE OF THE PROVISIONS OF INDEXED AND DENOMINATED LOANS

Abstract

The article discusses examples of abusive provisions of loans indexed and denominated in CHF. Recent years have become very difficult for people who have taken franc loans. The crisis also resulted in the strengthening of the world's strongest currencies, including the Swiss franc. As a consequence, the amount of monthly installments of loans in this currency increased significantly. For people who were burdened with a credit obligation, this meant the need to repay a loan with a value two or three times higher than they had originally assumed. The purpose of this work is to present the nature of loan agreements concluded by banks, as well as the provisions contained in these agreements, as a number of cases are currently pending before common courts in which borrowers allege that banks contained the so-called abusive clauses. Therefore, I will discuss several court judgments regarding abusiveness and present what indexed and denominated loans really are.

Keywords: abusiveness, CHF loans, loans, finance.